

[Print](#)

22-06-2006

Museum toont schoonheid van ondergrondse architectuur

VLISSINGEN - Het lijkt een wat vreemde combinatie: een expositie over ondergrondse architectuur op de bovenverdieping van een maritiem museum. Toch is de tentoonstelling Verborgene ruimte, sinds gisteren voor publiek geopend, uitstekend op haar plaats in het Museum in Vlissingen.

Het gebouw is tenslotte zelf een mooi voorbeeld van ondergronds ruimtegebruik. De zeven panden waaruit het museum bestaat zijn via diverse eeuwenoude en nieuwe kelders met elkaar verbonden. Hiervoor werd het Museum vorig jaar genomineerd voor de Schreudersprijs, bestemd voor geslaagde projecten op het gebied van ondergronds ruimtegebruik.

De tentoonstelling wordt weliswaar niet gehouden in een van de kelders - wat voor de hand had gelegen - maar de verduisterde ruimte met de historische muren boven geeft toch enigszins het gevoel ondergronds te lopen.

Het initiatief voor de expositie is afkomstig van het lectoraat ondergronds ruimtegebruik van Hogeschool Zeeland. De achterliggende gedachte is een breder publiek bekend te maken met de voordelen van het benutten van de ruimte onder het maaiveld, maar ook een indruk te geven van de veelheid aan mogelijkheden daarvoor.

De tentoonstelling is ontwikkeld door Buro3 Architecten uit Amsterdam samen met de hogeschool en het Centrum voor Ondergronds Bouwen. Uitgangspunt was het fraaie boek Verborgene ruimte (2002), dat ook in het Museum te verkrijgen is. Na Vlissingen gaat de expositie reizen door het land, naar in elk geval Almere, Rotterdam en Amsterdam. De primeur is voor Zeeland.

Een rondgang door het Museum leert vooral dat ondergronds bouwen veel meer is dan lelijke, duistere parkeerkelders en zuiver infrastructurele oplossingen. Het kan juist ook een fraaie oplossing betekenen, zoals die supermarkt in Brielle die ondergronds werd gebouwd om het uitzicht op de stadswallen te behouden. Of het Museum Beelden aan Zee in Scheveningen, dat in een duin is gerealiseerd.

Er zijn ook kleinschalige voorbeelden te zien, zoals het souterrain van een huis uit de jaren dertig in Amsterdam Oud-Zuid, dat speciaal is ontworpen voor de vrouw des huizes 'om zich terug te trekken uit de hectiek van haar werk en gezin'. De ruimte ademt inderdaad een meditatieve sfeer uit.

De tentoonstelling beperkt zich niet alleen in Nederland.

De fraaiste voorbeelden van ondergronds bouwen komen van over de grens, zoals uit Helsinki, waar de - verplichte - bouw van een schuilkelder werd gecombineerd met de aanleg van het Itäkeskus-zwembad. De ruimtes werden uitgegraven in een rotsheuvel in een bosrijk natuurpark. Op het laagste niveau wordt nu gezwommen onder een granieten gewelf.

Zeeland ontbreekt gelukkig niet op de expositie. Gekozen is voor het mooiste voorbeeld van ondergronds bouwen in de provincie: het Zeeuws Archief in Middelburg. Het gerestaureerde monumentale Van de Perrehuis kreeg eind jaren negentig een moderne uitbreiding met onder meer drie ondergrondse depots om alle archiefstukken - 25 strekkende kilometer - te kunnen opslaan.

Het archief is een waar technisch hoogstandje. De bouwers kregen daar wel voor elkaar wat even verderop, met de nieuwe schouwburg, maar niet lijkt te lukken. Dat aspect, de problemen die - zeker in Nederland - gepaard kunnen gaan met ondergronds bouwen, blijft helaas wat onderbelicht op de tentoonstelling.

Verder is een videofilm van de bouw van de Westerscheldetunnel te zien. „Dat is nu het diepste

punt van Nederland”, zei gedeputeerde Harry van Waveren bij de opening van de expositie. „Dat zouden we eigenlijk met een culturele uiting moeten markeren. Nu rij je daar zomaar aan voorbij.”

Expositie: 'Verborgene ruimte. De ontdekking van de ondergrondse architectuur', t/m 11 februari in het Museum, Nieuwendijk 11, Vlissingen. Geopend: ma.-vr. 10-17 uur, za.-zo. 13-17 uur.

<http://www.pzc.nl/extra/kunstencultuur/article440790.ece>